

به انگیزه ی فرا رسیدن ۲۵ آذر ماه روز مادر در ایران

* روز ۲۵ آذر ماه، در ایران ما روز مادر است. من پیشاپیش این روز را به همه ی مادران و همه ی ایرانیان میهن دوست شادباش می گویم. پیش از هر سخنی سروده ی زیبایی را که ایرج میرزا در باره ی مادر سروده است را می خوانم.

گویند مرا چو زاد مادر
پستان به دهان گرفتن، آموخت
شب ها بر گاهواره ی من
بیدار نشست و خفتن آموخت
لبخند نهاد بر لب من
بر غنچه ی گل شکفتن آموخت
دستم بگرفت و پا به پا برد
تا شیوه ی راه رفتن آموخت
یک حرف و دو حرف بر زبانم
الفاظ نهاد و گفتن آموخت
پس هستی من ز هستی اوست
تا هستم و هست دارمش دوست

* در باره ی مادر سراینده های بسیاری سرودهایی بس زیبا سروده اند، ولی به دید من آنچه را که ایرج میرزا در این سروده آورده است، چون از دل برخاسته است، همزمان با ساده بودنش، بر دل نشیند.
* در جهان امروز هر کشوری روزی را ویژه ی مادران کشور خود کرده که روزی جهانی نیست. در ایران ما در سالهای پیش، آن سال های خوبی که داشتیم، روز ۲۵ آذرماه را روز مادر برگزیده بودند.

* چرایی برگزیدن این روز

در زمان رضاشاه بزرگ، برای پشتیبانی از مادران ایرانی، در سراسر کشور، از هر دسته و گروهی که بودند، از دارا گرفته تا نادار، سازمانی به نام بنگاه حمایت مادران و نوزادان، برپا شد. این سازمان پس از سپری شدن کارهای اداری و دفتری آن، در روز ۲۵ آذرماه سال ۱۳۱۹ خورشیدی آغاز به کار کرد.
چون این روز، روزی نمادین، برای پشتیبانی و یاری رسانیدن به مادران کشور بود، به نام روز مادر ایرانی برگزیده شد که هیچ بیوند و بستگی به هیچ کس و هیچ گروهی نداشت.

* پادشاه ایران، محمدرضا شاه پهلوی و شهپانو فرح، برای ارزش نهادن به این روز و این سازمان، بر آن شدند که نخستین فرزندشان در بنگاه حمایت مادران و نوزادان چشم به جهان بگشاید. از اینرو شاهزاده رضا پهلوی در تاریخ ۹ آبان ماه سال ۱۳۳۹ خورشیدی در زایشگاه این بنگاه پا به جهان نهاد.

* در سال ۱۳۴۲ هم از سوی اداره ی پیک (یا پست) دو بیکه (یا تمبر) یکی بیکه ی دو ریالی و دیگری بیکه ی چهار ریالی به یادگار چاپ و پخش شد .

* پس از فروپاشی سامانه ی پادشاهی به دست گروهی نابخرد، به گفته ای مسلمان و برپایی سازگان (یا رژیم) جمهوری اسلامی روز ۲۵ آذر را به کناری گذاردند زیرا:
از سوی سامانه ی پادشاهی برگزیده شده بود
برای اینکه به روز رنگ دینی بدهند، روز زاده شدن فاطمه زهرا، دختر پیامبر اسلام را به نام روز مادر برگزیدند
- ولی اینکارشان هم مانند همه ی کارهای دیگر جمهوری اسلامی چون ریشه در اندیشه ی پاک و راستی ندارد، از نابسامانی هایی برخوردار است. از آن میان:
زاد روز فاطمه زهرا به سالشمار فرارفتی ماهی (هجری قمری) در ۲۰ جمادی الثانی است و می دانیم که روزها و ماه ها در سالشمار ماهی (قمری) از سالی به سال دیگر، جا به جا می شوند. از اینرو یک روز پابرجا (یا ثابتی) نیست که بتوان آن را برگزید.
بدینگونه است که روز ۲۵ آذر به دور از هر دروغ و وابستگی به این یا آن، روزی است بایسته برای بزرگداشت مادران و بهتر، است هر ساله با یاد کردن از آن ، و یک بار برای همیشه، آن را جاودانه کنیم.

روز مادر در فرانسه

* در سال های دور، از سوی هازمان (جامعه) شناسان هشدارهایی به خانواده ها داده شد که شمار نوزادان در این کشور کم است و می تواند برای آینده در دسرهایی درست کند. از اینرو میان سال های ۱۸۹۶ تا ۱۹۰۴ ترسایی (میلادی)، دولت بر آن شد تا از مادران و خانواده های پُر فرزند پشتیبانی کند.

* به هنگام جنگ جهانی یکم سربازان امریکایی که در کنار سربازان فرانسوی می جنگیدند، به هنگام جشن ها و روزهای ویژه ی کشورشان، آن روزها را به شادی می گذراندند و برای خویشان خویش نامه های شادباش می فرستادند. همین کار پایه و مایه ی شناخت آن جشن ها شد. چون سربازان امریکایی هر سال در روز مادر امریکایی، برای مادرانشان نامه و شادباش می فرستادند، اتحادیه فرانسوی- امریکایی ها برای این روز فرخ برگ (کارت تبریک) ویژه چاپ کرد.

* در سال ۱۹۱۴ فیلیپ پتن Philippe Pétain رئیس جمهور دولت ویشی Vichy در زمان جنگ دوم جهانی با دیدگاهی سیاسی، یک روز را برای برانگیختن خانواده های

بزرگ گرامی داشت.

+ در سال ۱۹۱۸ شهر لیون Lyon ، روزی را به نام روز مادر جشن گرفت. در پی آن بود که در سراسر کشور روزی به نام روز مادران و خانواده های پر فرزند برگزیده شد.

+ در سال ۱۹۲۰ ترسای دولت فرانسه با دادن نشان های ویژه به مادران و خانواده های پر فرزند، دیگران را به داشتن فرزندان بیشتر برمی انگيخت.

+ در سال ۱۹۵۰ داتی (قانونی) از مجلس فرانسه گذشت که در آن از همه ی مادران فرانسوی سپاسگزاری شده و پولی به آنان پرداخت می شد.

+ این گرامی داشت با این جشن در واپسین مهرشید (یکشنبه) ماه مه، به نام روز مادر انجام می شد که هنوز هم همین روز، روز مادر در کشور فرانسه است.

+ در سال های ۱۹۵۰ زمینه ی میهن دوستی این بزرگداشت، آن بر بخش های دیگر می چربید که کم کم به دست فراموشی سپرده شد. و با دریغ و افسوس، امروزه، روز مادر بیشتر به یک رویداد بازرگانی و سودبری دگرگون شده است.

گردآورنده : ژاله دفتریان
آذر ماه ۲۵۷۹ ایرانی
برابر با دسامبر ۲۰۲۰ ترسای (میلادی)